



Allakkiaq Notat

2016-imi 2017 -imilu nunatsinni toqussutaasut

Brevdato: 03-12-2020
Sags nr. 2019 - 23428
Dok. nr. 15538447

2016-imi 2017-imilu kræfti uummatikkullu nappaatit toqussutaagajunnerpaapput. 2016-imi toqusut 22,5 %-ii (480-init 108-it) 2017-imilu toqusut 25,1 %-ii (501-init 126-it) kræftimut attuumassuteqarput 2016-imilu toqusut 14,2 %-ii 2017-imilu 14,4 %-ii uummatikkut nappaateqarnermut attuumassuteqarlutik. 2016-imi 2017-imilu naartunermi, erninermi ernereermilulu kingunerluutit nassatarisaannik toqusoqarsimangilaq.

Postboks 120
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 51 92
Fax (+299) 32 51 30
E-mail: nun@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Aallaqqaasiut

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik nunatsinni toqusunut uppersaatinik tigusaqartarpoq, taakkulu nalunaarsorneqarlutillu paasissutissatut pitsaassusaat qulakkeerneqartarpoq. Toqusunut uppersaatiit tamatuma kingorna Peqqinnissaq pillugu Paasissutissanik Aqutsisoqarfimmi (Sundhedsdatastyrelse) sionatigut Statens Seruminstittimi”Nuna Tamakkerlugu Peqqinnissaq pillugu Paasissutissanut imm. (Afdelingen for National Sundhedsdokumentation”), toqussutaasunik ilisarnaasersuisumut toqussutaasunillu nalunaarsuiffimmut nalunaarsugassanngorlugit nassiunneqartarput. Toqussutaasunik ilisarnaasiinermi nunarsuaq tamakkerlugu nappaatinik immikkoortitaluni aqqisuussineq (ICD) atorineqarpoq. ICD nunarsuaq tamakkerlugu peqqinnissaq pillugu kattuffissuarmit (WHO) suliarineqarpoq, 1990-imilu qulissaanik nutarterneqarnera (ICD-10) akuerineqarluni. ICD-10 naapertorlugu aqqisuussineq 1994-imi Nunanit Avannarlernit atorineqarpoq (1).

ICD-10 naapertorlugu aqqisuussinermi nappaatit toqussutaasullu, naatsorsueqqissaarnermi misissueqqissaarnermilu paasissutissanik aqqisuussisoqarsinnaanngorlugi, immikkoortiterneqarput (1). Misissueqqissaarnerit taakku nunatsinni toqussutaasartut ersersippaat, nunanilu ICD- 10 naapertorlugu aqqisuussinermik atuisuni toqussutaasartunut assersuunneqarsinnaanngorlugit.

Ukiut tamaasa toqusunut uppersaatiit ilaat assigiinngitsunik patsiseqartumik Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmit pissarsiarineqartanngillat, uppersaatiillu quppernerisa aappaat toqukkut qimagunnerup toqussutaasullu allasimaffia pissarsiassaassanani.

Taamaammat toqusut Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisaataanit Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup kisitsisaatai ikinnerugajuttarpput. Ukiut siuliinit allaasumik, toqusut toqusunut uppersaasiuunneqanngitsut inuillu nalunaarsorsimaffiata ataatsikkut ataqatigiissaakkamik ingerlanneqarnerisigut, Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup paasisutisaataanut ilanngunneqarput. Taakku immikkut ICD-10 naapertorlugu ilisarnaasiinermut ilaanngitsumik, toqussutaasumut qanorlu toqusimanermut ilisarnaaserneqassapput, (R990). Toqusut nappaataat nalunaarsimannngitsut ukiunut siuliinut sanilliullugit amerlinerat (nalunaarsukkani imm. A-24) tamatuma nassataraa.

Nalunaarsuiffik A, ICD-10 naapertorlugu aqqisuussinermi (ilanngussaq, qup. 7-8) akuttussutsinut atorneqartunut takussutissiaavoq. Nalunaarsuiffik A toqussutaasunik nappaatit suussusaannut pingaarnernut 24-inut immikkoortiterinermut atorneqartarpoq.

Kisitsisit toqussutaasut pillugit nalunaarsuiffimmeersut matumani atorneqarput. Allakkiami 2016-imi 2017-imilu qanoq toqusimaneq toqussutaasullu nassuiarneqarput.

2016-imi 2017-imilu toqussutaasut

Qanoq toquneq toqusunut uppersaasummi krydsiliinikkut nalunaarneqartarpoq. Nalinginnaasumik toquneq, ajunaarneq, toqutsineq, imminut toqunneq ilisimatitsissutaanngitsullu toqqagassaapput.

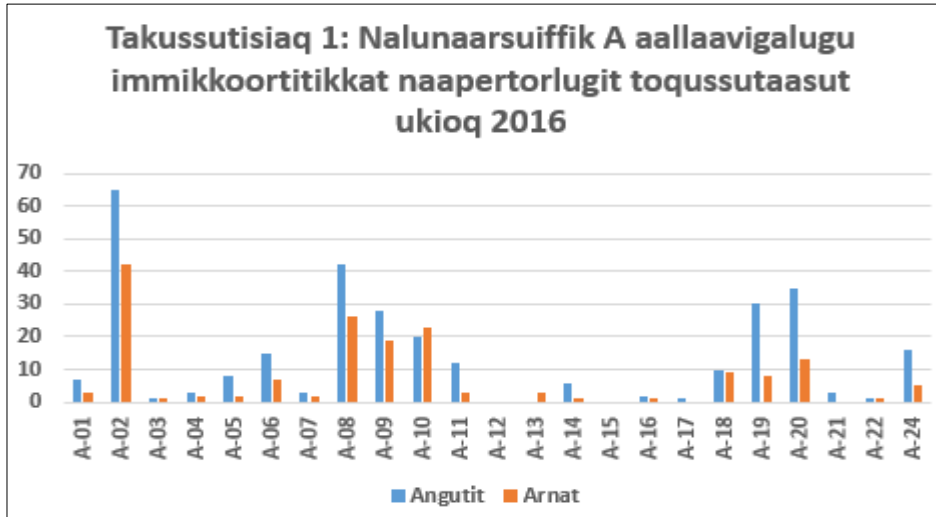
Tabeli 1. 2016-imi 2017-imilu toqussutaasut				
	2016		2017	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Nalinginnaasumik toquneq	367	76,5	422	84,2
Ajunaarnerit	38	7,9	29	5,8
Toqutat	4	0,8	6	1,2
Imminut toquttut	48	10,0	40	8,0
Ilisimatitsissutaan -ngitsut toqusutut uppersaateqatillit	2	0,4	1	0,2
Ilisimatitsissutaan -ngitsut, toqusutut uppersaateqanngitsut	21	4,4	3	0,6
Ataatsimut katillugit	480	≈100,0	501	≈100,0

"Ilisimatitsissutaanngitsut, toqusunut uppersaateqanngitsut" 2017-imi pingasuusut (0,6 %) 2016-imiit 21-iusunut (4,4 %) ikinneroqisut, tabelip 1-ip naggataani takutinneqarpoq.

Tabelimi 1-imi 2016-imi 2017-imilu toqusut qanoq toqunermut agguataarsimanerat takutinneqarpoq. Qanoq toquneq nalinginnaanerpaq tassaavoq nalinginnaasumik toquneq, tulleralugit imminut toqunneq ajunaarnerlu.

2016-imi toqussutaasut

Immikkoortumi matumani 2016-imi toqussutaagajunnerpaat nassuiarneqarput.



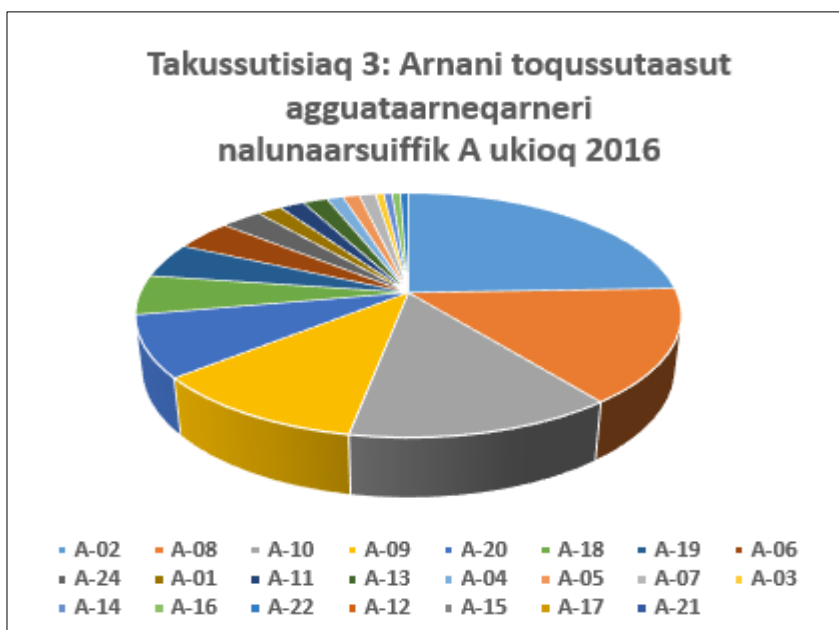
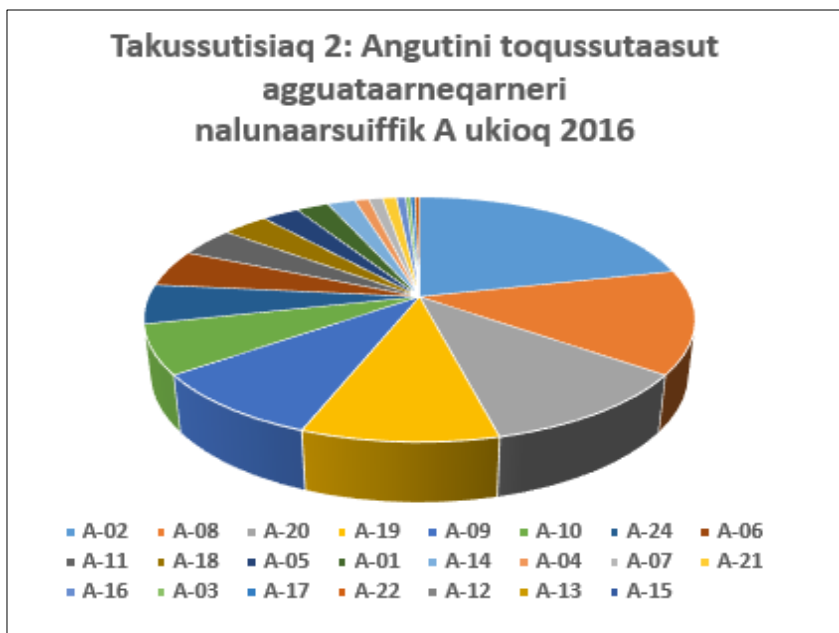
2016-imi toqusut katillutik 480-iupput. Takussutissiami 1-imi 2016-imi toqusut suaassusaannut toqussutaasunullu agguataarneqarnerat, tamatumani suaassutsikkut annertuumik assigiinngissuteqarnera, angutit (n=308) arnaniit (n=172) amerlanerusut takutinneqarpoq. Tabelimi 2-mi takuneqarsinnaasutut suaassutsikkut assigiinngissut taanna pingaartumik angutini, ajunaarnerit imminullu toqunneq kingunerisaannik, toqusut amerlanerujussuunerannik, aammali kræftip uummatikkullu nappaatit angutini toqussutaasernerisa akulikinneruneranik patsiseqarpoq.

2016-imi kræfti uummatikkullu nappaatit 22,5 %-it (480-init 108-it) kræftimut attuumassuteqartut 14,2 %-illu uummalluutitut attuumassuteqartut toqussutaagajunnerpaapput (ataani tabeli 2).

Pingajuattut inissisimasut tassaapput "taqqatigullu nappaatit allat" (imm. A-09), toqusut 9,8 %-ii (480-init 47-it), kiisalu imminut toquttut (imm. A-20), toqusut 10,0 %-iinut attuumassuteqartut.

		Angutit		Arnat		Tamakkerlutik	
		Amerlas-susaat	Procentin-ngorlugit	Amerlas-susaat	Procentin-ngorlugit	Amerlas-susaat	Procentin-ngorlugit
	Katillugit	308	100	172	100	480	100
A-02	Kræfti	66	21,4	42	24,4	108	22,5
A-08	Uummatikkut nappaatit	42	13,6	26	15,1	68	14,2
A-09	Taqqatigut nappaatit allat	28	9,1	19	11,0	47	9,8
A-20	Imminut toqunneq	34	11,0	14	8,1	48	10,0
A-19	Ajunaarnerit	30	9,8	8	4,7	38	7,9
A-10	Anersaartuutitigut nappaatit	20	6,5	23	13,4	43	9,0
A-15	Naartunermi, erninermi ernereernemilu kingunerluutit	-	-	0	0,0	0	0,0

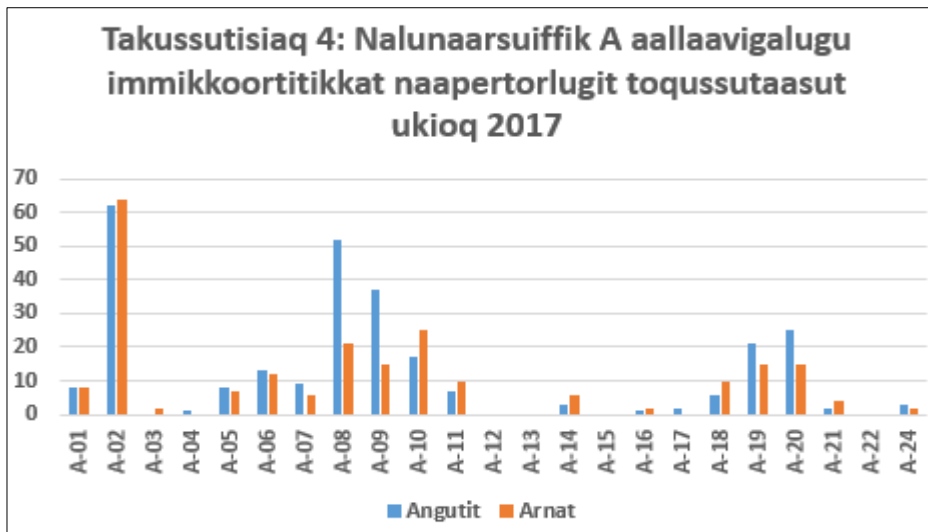
Tamatuma saniatigut 2016-imi "Ammikkut ammillu ikiagut nappaatit" (imm. A-12) toqussutaasimanginnerat paasissutissat takutippaat. Taamatutaaq "Saanertigut, nukitsigut timillu ipiutaasartaasigut nappaatit" (imm. A-15) angutini toqussutaasimanginnerat, "Naartunermi, erninermi, ernereernermilu kingunerluutit" (imm. A-15) imal. "Inunnguuseralugit innorluutit pinngoqqaatinilu sananeqaatit pissusissamisuunngitsut" (imm. A-17) arnani toqussutaasimanginnerat paasissutissat takutippaat.



Qulaani takussutissiami 2-mi 3-milu 2016-imi toqussutaasut angutini arnanilu agguataarsimanerat takutinneqarpoq. Arnani "Anersaartuutitigut nappaatit" (imm. A-10) toqussutaasarnerat, toqussutaasartut amerlassusaasa tulleriiaarneranni

pingajuattut inissisimavoq, "Imminullu toqunnermut" (imm. A – 20) attuumassuteqartut angutini toqussutaasartut amerlassusaasa tulleriarneranni pingajuattut inissisimalluni.

2017-imi toqussutaasut



2017-imi toqusut katillutik 501-iupput, taakkunanga angutit 277-iullutik arnallu 224-llutik. Takussutissiami 4-mi angutini arnanilu toqussutaasartut agguatarsimanerat takutinneqarpoq.

Katillugit		Angutit		Arnat		Tamakkerlutik	
		Amerlassusaat	Procentingorlugit	Amerlassusaat	Procentingorlugit	Amerlassusaat	Procentingorlugit
Katillugit		277	100	224	100	501	100
A-02	Kræfti	62	22,4	64	28,6	126	25,1
A-08	Uummatikkut nappaatit	52	18,8	21	9,3	73	14,6
A-09	Taqqatigut nappaatit allat	37	13,4	15	6,7	52	10,4
A-10	Imminut toqunneq	17	6,1	25	11,2	42	8,4
A-20	Ajunaarnerit	25	9,0	15	6,7	40	8,0
A-19	Anersaartuutitigut nappaatit	21	7,6	15	6,7	36	7,2
A-15	Naartunermi, erninermi ernereernermilu kingunerluutit	-	-	0	0,0	0	0,0

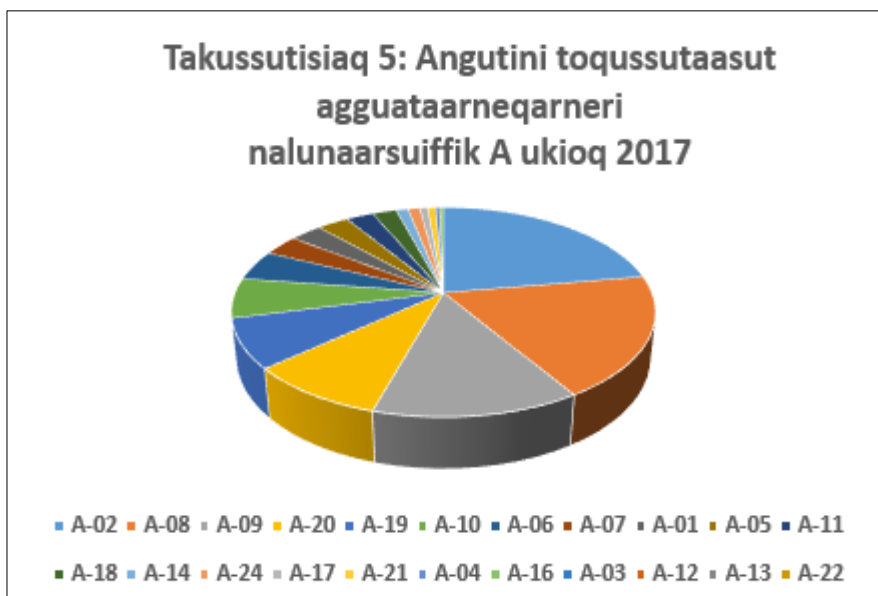
2017-imi kingumut kræftip arnani angutinilu 126-ini (25,1 %)

toqussutaagajunnerunera; uummatikkut taqqatigullu nappaatit tulliullunerat, tabelimi 3-mi takutinneqarpoq. 2017-imi ajunaarnikkut toqusut imminullu toquttut kingumut angutit amerlanerupput.

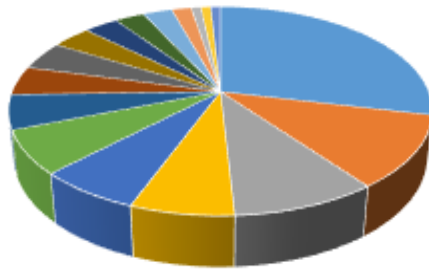
Tamatuma saniatigut ” 2017-imi saanertigut, ”Ammikkut ammillu ikiagut nappaatit ” (imm. A-12), ”Nukitsigut timillu ipiutaasartaasigut nappaatit” (imm. A-13) imal. ”Pisut patsisaat ilisimaneqanngitsut” (imm. A-22) toqussutaannginnerat paasissutissat takutippaat.

Taamatutaaq angutini ”Tinunerit allat ” (imm. A-03) toqussutaasimannnginnerat, arnanilu ”Aakkut (-aap akuisa pinngorfiisigut) nappaatit, timip nappaatinut akiuussinnaassusaanik kalluaasut” (imm. A-04, ”Naartunermi, erninermi ernereernermilu kingunerluutit” (imm. A-15) imal. ”Inunnguuseralugit innorluutit pinngoqqaatinilu sananeqaatit pissusissamisuunngitsut” (imm. A-17) toqussutaasimannnginnerat paasissutissat takutippaat.

2017-imi toqussutaasut angutini arnanilu agguataarneqarnerat ataani takussutissiani 5-mi 6-imilu takutinneqarput. Angutini arnanilu kræfti toqussutaagajunnerpaavoq. Arnani tulliullutik ”anersaartuutitigut nappaatit” (imm. A-10) pingajuullutillu ”Uummatikkut nappaatit” (imm. A-08) toqussutaagajunnerpaapput, angutinilu ”Uummatikkut nappaatit” (imm. A-08) tulliullutik pingajuullutillu ”Taqqatigut nappaatit allat” (imm. A – 09) toqussutaagajunnerpaapput.



**Takussutisiaq 6: Arnani toqussutaasut
agguataarneqarneri
nalunaarsuiffik A ukioq 2017**



■ A-02 ■ A-10 ■ A-08 ■ A-09 ■ A-19 ■ A-20 ■ A-06 ■ A-11 ■ A-18 ■ A-01 ■ A-05 ■ A-07
■ A-14 ■ A-21 ■ A-03 ■ A-16 ■ A-24 ■ A-04 ■ A-02 ■ A-13 ■ A-15 ■ A-17 ■ A-22

Nappaatit tuniluuttut toqussutaanerat

Nappaatit tuniluuttut toqussutaasut nalunaarsuiffimmi A-mi imm. A-01-imi aqqissuunneqarput, nappaatillu tuniluuttut suut toqussutaanerat takuneqarsinnaangorlugu taakku ataanni immikkoortunut immikkoortitigaallutik. 2016-imi marluk 2017-imilu pingasut sakialluummik TB-mik toqquteqarput. 2016-imi 2017-imilu meningokokkinik patsiseqartimik aseruuttoornermik toqquteqartoqarsimangilaq. 2016-imi angutit pingasut ersiutinik AIDS-imut atuumassutilinnik toqquteqarput, 2017-imilu arnaq ataaseq AIDS-imik toqquteqarluni. 2016-imi 2017-imilu virusimik patsiseqartumik tinguklut aseruuttoornermik toqquteqartoqangilaq.

Paasissutissat sukumiinerusut

Nunatsinni toqussutaasartunik naatsorsueqqissaarnermi Nunanut Avannarlernut assersuussinissamik kissaateqarnermi, naatsorsueqqissaarnermi kisitsisit taammaaqataat NOMESCO-ip saqqummersitaani, <http://nowbase.org/da/publications/pissarsiassaapput>. Tassani paasissutissat ICD-10 naapertorlugu ilisarnaaserlugit sukumiisumik suliarineqartarput, tamatumali peqatigisaanik NOMESCO-ip ukiumoortumik saqqummersittagaani kulturikkut- toqussutaasullu ilisarnaaserneranni assigiinngissutsit maluginiaqquneqarputtaaq. 2016-imi 2017-imilu toqussutaasut allat ilanngussani tabelimi 4-mi 5-imilu takuneqarsinnaapput.

Ilanngussaq

Tabeli 4: 2016-imi angutit arnallu toqusut, kisitsisinnngorlugit procentinngorlugillu, toquussutaasartutut immikkoortitikanut nalunaarsuiffik A							
Imm.	Suunera	Angutit		Arnat		Tamakkerlutik	
		Amerlas-susaat	Procentinngorlugit	Amerlas-susaat	Procentinngorlugit	Amerlas-susaat	Procentinngorlugit
A-01	Aseruuttoornerit nappaatit miluuttuneersut ilanngullugit	7	2,3	3	1,7	10	2,1
A-02	Kræfti	66	21,4	42	24,4	108	22,5
A-03	Tinunerit allat	1	0,3	1	0,6	2	0,4
A-04	Aakkut (-aap akuisa pinngorfiigut) nappaatit, timip nappaatinut akiuussinnaassusaanik kalluaasut	3	1,0	2	1,2	5	1,0
A-05	Qinersitigut inuussutissanillu patsiseqartumik nappaatit kiisalu nappaatit timip sulineranut tunngasut	8	2,6	2	1,2	10	2,1
A-06	Tarnikkut nappaatit pissusilersornikkullu akornutit	15	4,9	7	4,1	22	4,6
A-07	Sianiuteqarfitsigut maluginiutitsigullu nappaatit	3	1,0	2	1,2	5	1,0
A-08	Uummatikkut nappaatit	42	13,6	26	15,1	68	14,2
A-09	Taqqatigut nappaatit allat	28	9,1	19	11,0	47	9,8
A-10	Anersaartuutitigut nappaatit	20	6,5	23	13,4	43	9,0
A-11	Nerisat arrioriartortarfiisigut nappaatit	12	3,9	3	1,7	15	3,1
A-12	Ammikkut ammillu ikiagut nappaatit	0	0	0	0	0	0
A-13	Saanertigut, nukitsigut timillu ipiutaasartaasigut nappaatit	0	0	3	1,7	3	0,6
A-14	Quup aqquataagut kiguaassiuutitigullu nappaatit	6	1,9	1	0,6	7	1,5
A-15	Naartunermi, erninermi ernereernermilu kingunerluutit	0	0	0	0	0	0
A-16	Nappaatit ilaat erninermut atatilugu pinngortartut	2	0,6	1	0,6	3	0,6
A-17	Inunnguuseralugit innorluutit pinngoqqaatinilu sananeqaatit pissusissamisuunngitsut	1	0,4	0	0	1	0,2
A-18	Ersiutit misissuinernilu siumukkat pissusissamisuunngitsut, patsisaasut nassuiarluarneqanngitsut	10	3,2	9	5,2	19	4,0
A-19	Ajunaarnerit	30	9,76	8	4,7	38	7,9
A-20	Imminut toqunnerit imminullu toqoriarnerit	34	11,0	14	8,1	48	10
Tabeli nangissaaq							

Tabelip nanginnera							
A-21	Toqutsineq, nakuuserneq	3	1,0	0	0	3	0,6
A-22	Pisut patsisaat ilisimaneqanngitsut	1	0,3	1	0,6	2	0,4
A-23	Sorsunnerit ilanngullugit akuliunnerit inatsisitigut akuerisat (politiit, sakkutuut, sorsunneq)	0	0	0	0	0	0
A-24	Toqusut nappaammut tunngatillugu paasissutissartaqanngitsut	16	5,2	5	2,9	21	4,4
Katillugit		308	100,0	172	100,0	480	100,0

Tabeli 5: 2017-imi angutit arnallu toqusut, kisitsisinnngorlugit procentingorlugillu, toqussutaasartutut immikkoortitikanut nalunaarsuiffik A							
Imm.	Suunera	Angutit		Arnat		Tamakkerlutik	
		Amerlas-susaat	Procentinngorlugit	Amerlas-susaat	Procentinngorlugit	Amerlas-susaat	Procentinngorlugit
A-01	Aseruuttoornerit nappaatit miluuttuneersut ilanngullugit	8	2,9	8	3,5	16	3,2
A-02	Kræfti	62	22,5	64	28,3	126	24,9
A-03	Tinunerit allat	0	0,0	2	0,9	2	0,4
A-04	Aakkut (-aap akuisa pinngorfiigut) nappaatit, timip nappaatinut akiuussinnaassusaanik kalluaasut	1	0,4	0	0,0	1	0,2
A-05	Qinersitigut inuussutissanillu patsiseqartumik nappaatit kiisalu nappaatit timip sulineranut tunngasut	8	2,9	7	3,1	15	3,0
A-06	Tarnikkut nappaatit pissusilersornikkullu akornutit	13	4,7	12	5,3	25	59,5
A-07	Sianiuteqarfitsigut maluginiutitsigullu nappaatit	9	3,3	6	2,7	15	3,0
A-08	Uummatikkut nappaatit	52	18,5	21	9,7	73	14,4
A-09	Taqqatigut nappaatit allat	37	13,4	15	6,6	52	10,3
A-10	Anersaartuutitigut nappaatit	17	6,2	25	11,1	42	8,3
A-11	Nerisat arroriartortarfiisigut nappaatit	7	2,5	10	4,4	17	3,4
A-12	Ammikkut ammillu ikiagut nappaatit	0	0,0	0	0,0	0	0,0
A-13	Saanertigut, nukitsigut timillu ipiutaasartaasigut nappaatit	0	0,0	0	0,0	0	0,0
A-14	Quup aqquaaqut kiguaassiuutitigullu nappaatit	3	1,1	6	2,7	9	1,8
A-15	Naartunermi, erninermi ernereernermilu kingunerluutit	.	.	0	0,0	0	0,0
A-16	Nappaatit ilaat erninermut atatilugu pinngortartut	1	0,4	2	0,9	3	0,6
A-17	Inunnguuseralugit innorluutit pinngoqqaatinilu sananeqaatit pissusissamisunngitsut	2	0,7	0	0,0	2	0,4
Tabeli nangissaaq							

Tabeli nanginnera							
A-18	Ersiutit misissuiner Nilu siumukkat pissusissamisuunngitsut, patsisaasut nassuiarluarneqanngitsut	6	2,2	10	4,4	16	3,2
A-19	Ajunaarnerit	21	7,6	15	6,6	36	7,1
A-20	Imminut toqunnerit imminullu toqoriarnerit	25	9,1	15	7,1	40	8,1
A-21	Toqutsineq, nakuuserneq	2	0,7	4	1,8	6	1,2
A-22	Pisut patsisaat ilisimaneqanngitsut	0	0,0	0	0,0	0	0,0
A-23	Sorsunnerit ilanngullugit akuliunnerit inatsisitigut akuerisat (politiit, sakkutuut, sorsunneq)	0	0,0	0	0,0	0	0,0
A-24	Toqusut nappaammut tunngatillugu paasissutissartaqanngitsut	16	1,1	5	0,9	21	1,0
Katillugit		277	100	224	100	501	100